

Forfatter: Winther, Christian

Titel: Udrag fra Poetiske Skrifter

Citation: Winther, Christian: "Poetiske Skrifter", i Winther, Christian: *Poetiske Skrifter*, udg. af Oluf Friis , 1927-29, s. XXIV. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-winterchr01val-shoot-idm139972050045280/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Poetiske Skrifter

Han var hendes Kavalier paa Ballerne, i Teatret og i Selskabslivet.

En Forlovelse, han i disse Aar forvildede sig ind i, prøvede han at gennemføre, men det gik ikke.

Den Krise, han var sluppet udenom, trak nu sammen om ham igen. I Aarene 1836—37 naaede han Nulpunktet, den fuldstændige Følelse af Tomhed og Intethed. I et Brev fra denne Tid kan han f. Eks. skrive: »En saa fortørret Hjerne, et saa sammenskrumpet Hjærte, som jeg slæber med mig, hvor jeg færdes, kan aldrig mere befrugtes, end ikke af det rigeste Stof.« Dybere endnu end disse Linjer fra et Brev til en Ven gaar et Par Strofer, som Winther skrev i 1836 (Side 228). Her taler Winther med sig selv. Det lille Digt er mærkeligt i hele Winthers Lyrik ved sin rent personlige Karakter. Winther lod det da heller ikke komme med i nogen Digt-samling fra denne Periode. Det laa mellem hans Papirer efter hans Død. Den første Strofe skildrer hans sjælelige Tomhed og i den sidste Strofe gør han sit Livs Regnskab op uden store Ord og Gebærder, men med en Ærlighed og Jævnhed, der gaar til Hjertet.

Winther stod igen, hvor han havde staaet i 1830. Han indankede sit Liv for Moderens Minde. Det vil sige: han maalte sig selv med den menneskelige og sædelige Norm, der laa i hans Sind som arvede Impulser fra hans Slægts Liv gennem mange Generationer i et kristeligt-borgerligt Samfund og som videre havde faaet Indhold og Præg af hans egne Erfaringer, af hvilke Moderen og Barndomshjemmet og alt, hvad dertil hørte, dannede den inderste, faste Kerne. Der er naturligvis et helt Komplex af forskellige Momenter, der virker sammen her og fører til Winthers Dom over sig selv. Det er borgerlige Momenter som Usikkerheden i hans Stilling som kun Digter, uden noget fast, ovenikøbet med en ikke ringe Gæld. Det er Momenter, som hans Tvivl og hele religiøse Uklarhed, der i sig selv har staaet for

ham som en Synd og som Vidnesbyrd om Brist i Karakteren og i Dømmekraften. Men især ligger Uromomentet i hans Erotik.

En lignende sjælelig Krise som den, Chr. Winther gennemgik, oplevede Paludan-Müller samtidigt, kun med et mere katastrofeagtigt Forløb. I videre Forstand var det, som vi har set, en hel Tidsalders aandelige Krise. Paludan-Müller, for hvem etiske og religiøse Refleksioner havde en ganske anden Betydning af selvstændige sjælelige Faktorer end for Winther, reddedes igennem Krisen af en Kvinde, ved hvis Side han vandt sig et fast Stæde i en ethisk-religiøs Livsanskuelse og Idé. For Chr. Winther er det erotiske det Svingningspunkt, der bestemmer hele hans sjælelige Klangfigur. Religiøse og etiske filosofiske Refleksioner er kun af sekundær Betydning for ham og føres aldrig til Bunds. Han kom igennem Krisen, da han traf en Kvinde, der hævdede hans Kærlighed over det tilfældige og halve, saaledes at Livet igen fik Idealitet for ham. Hun vakte igen i ham Troen paa Kærligheden som »en høj guddommelig Norm«. Livet fik igen Indhold og Betydning. Det blev værd at leve.

Winthers dybeste Sammenhæng med den saakaldte romantiske Periode og hans Afstand fra den »moderne« Retning ligger i, at han aldrig helt slip Troen paa de absolute Værdier. Hos Winther viser det sig stærkest i hans Tro paa Kærlighedens Idealitet. Det kan følges som Kontinuiteten i hans Digtning gennem de skiftende Perioder.

I Ungdomsdigtningens muntre Flagreerotik havde denne Kærlighedstro faaet Udtryk i »Sonettens« lidt snørklede Tankegang. I »Flyv Fugl« udløstes den som Længsel. Midt i Splittelsens og Galanteriets Digtning fra Trediverne, hvor den fornemmes som Smerte bag Ironien og Dissonansens Grelhed, fik den et positivt Udtryk i »En Sommernat«.

I Billedet af Liliens og Rosens Elskovsliv har han tilstaaet sit Savn og bekendt, hvad han anende tror: